

Etikk – Hvite løgner

Et undervisningsopplegg fra *Store Spørsmål 8–10*

Til læreren

I dette opplegget jobber vi med etisk refleksjon. Temaet er løgn, ulike typer løgn og løgn på ulike arenaer.

Be elevene lese introduksjonsteksten og svare på spørsmålene som kommer etter. Til slutt kan de lese nettartikkelen fra forskning.no og vurdere om de vil endre noen av svarene sine.

Det er viktig å understreke for elevene at de skal vurdere og reflektere basert på egen fornuft og samvittighet. Det er óg viktig å lytte til det som blir sagt av psykolog Nordhelle, og legge merke til det som står i artikkelen fra forskning.no. Det kan være interessant å diskutere med elevene hvorfor de eventuelt endret synspunkt etter å ha lest artikkelen.

Mål med oppgaven:

- Identifisere og drøfte etiske problemstillinger knyttet til ulike former for kommunikasjon
- Utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning

Tid: Ca. en-to skoletimer

Utstyr: PC

Til eleven

Er det så farlig da?

Du skal ikke lyve. Bibelens åttende bud er en god leveregel. Unngår du løgn, unngår du problemer. Eller er det slik? Er det kanskje slik at man kan lyve litt nettopp for å unngå problemer, så lenge det ikke handler om viktige ting? Om en legger litt på i en fortelling og gjør den litt festligere enn den egentlig var, er vel ikke det så farlig. Eller?

I Bergensavisen 16.7.2014 sier psykolog Grethe Nordhelle dette om løgn:

– Hvis man gjør det for å skåne andre mennesker, eller det er en bagatell som gjør at man slipper masse bråk, så er det helt ok, sier hun.

Hun har forsket på løgner, og sier intensjonen bak løgner er det som er viktigst.

Er hvite løgner noe alle benytter seg av?

– Alle er et ord jeg ikke bruker, men det er veldig vanlig, sier hun.

Hun sier hvite løgner er noe helt annet enn lystløgner, for lystløgnere er ikke klar over at de lyver.

Men at det fort kan bli en vond vane å vende.

– Til slutt har man spunnet seg rundt en situasjon som er krevende, for de fleste mennesker er det ikke godt å drive og lyve for andre, sier hun.

– Ofte er det best å fortelle sannheten, vi trenger ikke alltid å beskytte oss mot kritikk, sier hun.

– Men det kan jo være den hjemme er veldig streng, og man derfor har en god grunn til å beskytte seg mot det.

Kilde: Christina Hauge BA

Oppgaver:

1. Er du enig med psykolog Nordhelle? Begrunn svaret.
2. Om man alltid snakker sant, hvilke problemer kan det skape?
3. Er det andre «regler» for løgn og sannhet på nett? Har du et annet forhold til det å lyve på nettet enn ellers i livet? Forklar.
4. Psykolog Nordhelle sier: *Hvis man gjør det for å skåne andre mennesker eller det er en bagatell som gjør at man slipper masse bråk, så er det helt ok.* Er du enig?
5. Hvilke typer løgn har vi? Lag din egen oversikt og egne navn (for eksempel hvite løgner, uskyldige løgner, farlige løgner, ondskapsfulle løgner osv.) Kom med eksempel på hver type løgn.

Utforsk mer og les artikkelen på [Forskning.no](https://forskning.no/bakgrunn-hjernen-menneskekroppen/sannheter-om-logn/1032246): <https://forskning.no/bakgrunn-hjernen-menneskekroppen/sannheter-om-logn/1032246>

6. Etter at du har lest artikkelen fra forskning.no. Er det noen av svarene dine du ønsker å endre? Begrunn svaret.